

ביאורים

אתמול הסברנו שכאשר אדם מתחיל ללמוד תורה, עליו לקבל את העול ולסבול את הקושי והעמל הנדרשים ללימוד תורה, ורק אחר כך הוא יגיע למצב שבו הוא מתענג מלימוד התורה. אך מדוע זה כך? למה בתחילה התורה קשה ומהווה עול, ורק לאחר מכן היא נהפכת לדבר משמח ומענג?

כאשר אנו ניגשים לתורה, אנו נתקלים תחילה ביופיה החיצוני. מכיוון שעדיין לא התעלנו והתרוממנו, עולמנו הפנימי נסתר עדיין מאתנו, ואיננו זוכים לראות את היופי הפנימי של התורה. המפגש עם היופי החיצוני של התורה דומה לראייה של פרח נחמד למראה, כפרח השושנה. ההסתכלות על הפרח נותנת למתבונן תחושה נעימה, אך יחד עם זאת עיקרו של המפגש עם הפרח לוקה בחסר. המפגש של המתבונן עם הפרח נעשה עם הצדדים החיצוניים בלבד, אבל לא עם החלקים הפנימיים, שאותם אפשר לפגוש באמצעות חוש הריח.

בשלב הראשון של לימוד התורה פוגש הלומד את הצדדים החיצוניים של התורה, ולכן הוא חש קושי וחוסר התאמה ללימוד, כיוון שמבחינה חיצונית האדם החומרי והגשמי אינו מתאים לתורה האלוהית-רוחנית. רק לאחר שלימוד התורה מגיע מתוך עמל ובירור, זוכה האדם להיפגש עם החלקים הפנימיים של התורה, וזוכה לחוש את נעימות התורה. כשאדם עמל בלימוד התורה, הוא צריך לעבור תהליך משמעותי של חיבור והקשבה לצדדים הרוחניים החבויים בתוכו. לשם כך מוטל על האדם לשים בצד את הצדדים החיצוניים-חומריים, ולפתוח את עצמו למקומות הגבוהים והפנימיים הקיימים בתוכו. בכך הוא יוצר בירור פנימי, ומגיע להבנה שהעולם הרוחני הוא יסוד החיים, ואילו העולם הגשמי נועד להחזיק אותו.

לאחר שיתרומם האדם ויגיע לאותם מקומות פנימיים חבויים, הוא יתחיל להרגיש את העונג האמתי שבתורה. הוא ימצא את ההתאמה שתמלא ותחבר אותו אל היסודות הפנימיים והנצחיים, ומהם הוא יחוש את המילוי והעונג. לכן נמשלה התורה לשושנים נטפות מור עובר: למעשה כבר במפגש הראשון עם התורה אנו נפגשים עם יופי כשל פרח השושנה, ועם הבושם שנגזז בתורה. אלא שכדי לחוש את הנעימות הזו, אנו צריכים לעבור דרך המוריות שקיימת בתחילת הדרך, מריירות שמגלה לנו את המתקיות של התורה.

הרחבות

• מקומו של הכבוד בלימוד התורה

יִקְבַּל עָלָיו אֶת מְרִירָתָהּ בְּהִתְחַלָּה, "מר עובר" ... וְסוֹף סוֹף תֵּבֵא חֲכָמָה בְּלִבּוֹ לְשִׂמְחָה וְלַעֲדָנוּ. הרב קוק כותב שיש ללמוד מתוך קבלת הקושי, ולא מתוך חיפוש התענוג. דווקא בצורה זו יזכה האדם, בסופו של דבר, להתענג מלימודו.

אמירה דומה אפשר למצוא בגמרא: "תניא: 'לאהבה את ה' אלוהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו' [דברים ל, כ] - שלא יאמר אדם: אקרא שיקראוני חכם, אשנה שיקראוני רבי, אשנן שאהיה זקן ואשב בשיבה. אלא למד מאהבה וסוף הכבוד לבא, שנאמר: 'קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך' [משלי ז, ג], ואומר: 'דרכיה דרכי נועם' [משלי ג], ואומר: 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר' [משלי ג, יח]" [נדרים סב, א]. כשהאדם לומד מתוך רצון ואהבה, ולא למען אינטרסים כמו כבוד או מעמד, הלימוד עולה בידו - ו"סוף הכבוד לבוא".

חשוב להדגיש שאין כוונת הגמרא שאם אדם מחפש כיצד לקבל כבוד - זו הדרך המומלצת לשם כך... כוונתה שלאחר שהאדם לומד תורה ושייך לעולמה - הוא נעשה שייך למדרגה גבוהה ונמצא במקום מרומם. כתוצאה טבעית למעלה זו, הכבוד ממילא מגיע אחר כך, שכן הסובבים רואים אדם במעלה מרוממת (אפשר להוכיח תהליך זה מהפסוקים שאותם ציטטה הגמרא: הלימוד - "קשרם..."; המעלה - "דרכיה..."; הכבוד - "עץ...").

לעילוי נשמת נפתלי הרצקא בן אלתר אברהם ז"ל
לעילוי נשמת עמנואל ברוך גז ז"ל בן רפאל פרג'י רובר גז ז"ל
ואורה לוי' שתי'

השושנה ° היא היפה בפרחים המרהבת עין במראיה החיצוני, הוד החכמה והענג הנמשך ממנה ° לכל הוגה בה מוה מזוהר הוא ונעים, אבל לא הזהר החיצוני הוא העקר בקנין כי אם הטוב הפנימי, השגת התוף והאמת, שיותר הוא נמשל למוז, לבשם הטוב שהנשמה נהנית ° ממנו, ממה שמשל לשושנה המענגת רק החוש החיצוני. זוהי חובת המתחיל, השונה, המתלמד, לדעת (שק) שהוא צריך להגיע אל התוף, אל העמק שבתורה, ושעבורה צריך הוא להיות מותר הרבה משמחת לבבו וענוגיו הטבעיים. ולא ידמה שמיצא תקף את הענג והשעשוע בתורה, כי אם יקבל עליו את מרייתה בהתחלה, "מר עובר", אמנם עובר ולא מתמיד הוא המצב הזה, וסוף סוף תבא חכמה בלבו לשמחו ולעדנו, וירגיש מתקה ועדנה של תורה. אבל רק בתנאי שלא יחפץ לקרא לדברי תורה זמירות, ולבקש בהם בעקרב, גם בהתחלת למוזו, את הצד המענג והמשעשע, כאלו נועדו הדברים הקדושים שהעולם משתתף עליהם רק לשמח שמחה ילדותית לכל ערלי לב. רק על ידי הגיעה וחי צער שבהתחלה, יבאו אחר כך לדרך האורה המזהרת וסוגה בשושנים, ומנעמת את החיים בכל ענג, "מקטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל". אמנם רק השפתיים הנה הנוטפות את המור, כלומר הצד הפנימי של האדם מצד הנפש החכמה ונטיותיה, החכמה ערבה היא לנפש. אמנם הצד החיצוני, הפלים החמריים וההמשכה ° הטבעית אחריו נטיותיהם, הם שגורמים שבהתחלה ירגשו המוריות והעל מהלמוד והשנון, שצריך אמנם לקבלו באהבה בעבור התוצאות הטובות היוצאות מהסבל לקנות חכמה ודעת קדושים. "טוב לי כי עינתי למען אלמד חקיה".

(עין איה, שבת א, פרק ב, פסקה קא - המשך)

השושנה - זה המשך לביאור מאמר חז"ל על הפסוק "שפתותיו שושנים נטפות מור". **ממנה** - מן החכמה. **שהנשמה נהנית** - הנאת הריח באדם נחשבת כהנאה רוחנית. **עובר** - זמני, לא קבוע. **זמירות** - חז"ל מסבירים שדוד המלך נענש על שקרא לדברי תורה "זמירות". **משתת** - מיוסד. **וההמשכה** - ההימשכות.

